

פְּרוּפוֹת⁷⁰, וְכָל אָדָם מוֹתֵר לוֹ לְצֵאת כֶּךָ, אֲלֵא שְׂדֵבְרוּ חֲכָמִים בְּהֵנָה - בדבר שהיה מצוי בזמנם:

משנה ז

פּוֹרֶפֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֶגוֹז וְעַל הַמּוֹטָבֵעַ - שקושרת בשפת טליתה אבן או אגוז או מטבע, ופורפת עליה את העניבה העשויה בשפת הטלית השניה, ויוצאת כך בשבת, **וּבְלֵבָד שְׁלֵא תִפְרוֹף** את המטבע **לְכַתְּחֵלָה בְּשַׁבַּת** הואיל ואסור לטלטלו משום מוקצה:

משנה ח

הַקֵּטֵעַ שֶׁנִּקְטְעָה רִגְלוֹ אַחַת, יוֹצֵא בְּשַׁבַּת בְּקֶבֶב - רגל מעץ **שְׁלֹו, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר** הסובר שהקב נחשב כנעלו ואינו משא. **וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר** שלדעתו איך הקב נחשב כנעלו, משום שעיקר תשמישו למראית העין, שלא יראה קטוע רגל, הילכך נחשב כמשא ואסור. **וְאִם יֵשׁ לוֹ בַּיִת קָבוּל פְּתוּתִין -** שנחלק בקב חלל גדול ויש בו מקום לקיבול בלאי בגדים רכים, שתנחו עליהם השוק, הרי הוא **טָמֵא** כדין כלי קיבול.

סְמוּכוֹת שְׁלֹו - של קיטע בשתי רגליו המהלך על שוקיו ועל ברכיו, ועושים לו "סמוכות", דהיינו משענות עור להשען עליהם, והואיל ומיוחדים הם לדריסת גופו, הרי הם **טָמֵאִין** טומאת **מְדָרְס** אם הוא זב, ונעשו אב הטומאה⁷¹, **וְיוֹצֵאִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת** שנחשבים אצלו כמנועלים אצל שאר בני אדם, על שוקיו ועל ארכובותיו ועושה סמוכות של עור בשוקיו: **טמאים מדרס**. אם זב הוא, דהא

ר' עובדיה מברטנורא

הערביות: מדיות. בנות ישראל שבמדי: פרופות. שמתעטפות בטלית ותולות רצועה בשפתה אחת כנגד צוארה ובשפתה השנית כורכת אבן או אגוז וקושרת הרצועה בכרך ואין הטלית נופלת מעליה: ז פורפת. מחברת. תרגום קרסים, פורפין: ובלבד שלא תפרוף לכתחלה. אמטבע לחודיה קאי, שלא תפרוף לכתחלה על המטבע מפני שאסור לטלטלו: ח הקטע. שנקטעה רגלו: יוצא בקב שלו. עושים לו כמין דפוס רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו, ואינו נסמך עליו. ומותר לצאת בו דמנעל ידיה הוי, ורבי יוסי אוסר דלאו תכשיט הוא. והלכה כרבי יוסי: **ואם יש לו בית קבול כתייתן.** שנחלק בו כדי קבול של כתייתן דקין ומוכין להניח ראש שוקו עליהן, מקבל טומאת מגע. אבל אם אין לו אלא בית קבול שוקו בלבד בלא כתייתן, לאו בית קבול הוא לטומאה והוה ליה כפשוטי כלי עץ. דדומיא דשק בעינן דקבול שלו עשוי לטלטל על ידו מה שנותנין בו, אבל שוקו אינו מטלטל ע"ג הכלי: סמוכות שלו. יש קטע שתי רגליו והולך על שוקיו ועל ארכובותיו ועושה סמוכות של עור בשוקיו: טמאים מדרס. אם זב הוא, דהא

ביאורים והרחבות

70. **פירוש:** שמתעטפות בטלית (היינו בגד רחב), והפריפה היא חיבור שתי שפתי הטלית סביב הצוואר, שבשפה האחת תולה רצועה כנגד צוארה כעין עניבה, ובשפתה השנית כורכת אבן קטנה או אגוז וכדומה (זה משמש כעין כפתור), וקושרת את הרצועה בכרך, ואין הטלית נופלת מעליה.

71. **פירוש:** הזב הוא אב הטומאה, והוא מטמא כלים המיוחדים לשייבה או לשכיבה או

ר' עובדיה מברטנורא
 לסמיכות גופו עבידי ומדרס הן
 ונעשו אב הטומאה: ויוצאין
 בהם בשבת. דתכשיט ידיה
 הן: ונכנסין בהן לעזרה. ואע"ג
 דתנן לא יכנס להר הבית
 במנעלו, הני לאו מנעל ניהו
 דלאו בראש רגליו הן: כסא. יש
 קטע שיבשו ונכווצו גידי שוקיו
 ואף על ארכובותיו אינו יכול
 לילך ועושה כמין כסא נמוך
 ויושב עליו וכשהוא מהלך
 נסמך על ידיו בספסלים קטנים
 ועוקר גופו מן הארץ ונדחף
 לפניו וחוזר ונה על אחוריו
 והכסא קשור לאחוריו:
 סמוכות. של אותו קיטע, עושה
 לו סמוכות של עור או של עץ
 לראשי שוקיו או רגליו התלויין,
 וכשהוא נשען על ידיו והוא
 עוקר עצמו נשען גם על רגליו
 קצת: ואין יוצאין בהם בשבת.
 דאידי דתלו ולא מארגי, זמנין
 דמשתלפי ואתי לאתוינהו.
 ואית דאמרי מפני שאין צריכין
 לו כל כך והוון משאוי: ואין
 נכנסין בהן לעזרה. דמנעל
 ניהו: אנקטמין. כמין פרוצף
 אדם משונה שמישין על
 הפנים להבעית בו התינוקות.
 פירוש אחר, חמור שהלצנים

וְנִכְנְסִין בְּהֵן בְּעִזְרָה ואף על גב ששינינו (ברכות ט,
 ב): "לא יכנס אדם להר הבית במנעלו", אינם נחשבים
 מנעל לענין זה.

ישנו קיטע נוסף, אשר לצורך ההליכה עושים לו כסא
 נמוך הקשור לאחוריו, והקיטע מתקדם באמצעות
 ידיו. גם קיטע זה נעזר לפעמים בסמוכות עור
 הקשורות לשוקיו. מבארת המשנה את דינם. **כְּסֵא
 וְסֻמוֹכוֹת שְׁלוֹ טְמְאִין** טומאת מדרס אם הוא זב,
 שהרי לסמיכת ודריסת גופו עשויים, **וְאֵין יוֹצְאִין
 בְּהֵן בְּשֵׁבֶת** שהואיל ואינם מהודקים לגופו,
 חוששים שמא יפלו מרגליו ויבוא לטלטלם ברשות
 הרבים, **וְאֵין נִכְנְסִין בְּהֵן בְּעִזְרָה** לפי שנחשבים הם
 כמנעל, ושינינו (שם): "לא יכנס אדם להר הבית
 במנעלו".

אֲנֻקְטְמִין - מסכות שמיים על הפנים, ויש מפרשים
 כמין חמור שהליצנים שמים על כתפיהן, הרי הם
טְהוּרִים לפי שאין עליהם תורת כלי, **וְאֵין יוֹצְאִין
 בְּהֵן** בשבת, שאין בהם שום צורך והרי הם משא:

משנה ט

הַפְּנִים - הילדים **יוֹצְאִים** בשבת **בְּקִשְׁרִים**
 שעושים להם לסגולה⁷², **וּבְנֵי מְלָכִים** יוצאים
בְּזוּגִין - בפעמונים. **וְכָל אָדָם** מותר לצאת
 בפעמונים, **אֶלָּא שְׂדֵבְרֵי חֲכָמִים בְּהֵנָה**:

עושין ונושאים אותו על כתפיהן: טהורים. מלקבל טומאה, דלא כלי תשמיש ולא תכשיט הוא:
ט בקשרים. בן שיש לו געגועים על אביו נוטל האב רצועה של מנעל ימין וקושרה לו לבן בשמאלו
 וכל זמן שאותו קשר עליו סרים הגעגועים מעליו, בסגולה. ולהכי תני הבנים, שאין לבנות געגועים
 על אביהן כמו הבנים: **בזוגין**. כמין פעמונים קטנים. תרגום פעמון זהב, זגא דדהבא:

ביאורים והרחבות

לרכיבה, ועושה גם אותם אב הטומאה אם הוא דורס או יושב או שוכב או נשען עליהם,
 וטומאה זו נקראת "טומאת מדרס".

72. בגמרא (טו, ב) שואלים: מאי קשרים? אמר רב יהודה: קשורי פואה (צמח שקושרים על הצואר
 לרפואה). ורב נחמן בר רב יצחק מסביר שהקשרים הללו נעשים כאשר יש לבן געגועים לאביו,
 ואינו יכול להפרד, נוטל האב רצועה ממנעל של ימין וקושר לו כסגולה בשמאלו. (ורפואה זו
 לא שייכת בבנות אלא רק בבנים, כי אין האב מחבבן כל כך מתחילתן שיהיו מגעגועין עליו רש"י).